

18. aastakäik

Ühik nr. 5 märts

Meie Mats

Toimetus ja talitus Tallinnas, "Sõrju tänn." 46/15

Laupäev, 21. august 1929.

Nr. 76. (258)

■ **Viit Eesti oma enese piiblikooft.**

Gori joonistus.

Isaki ohverdamine.

— „Jäta rahule see pois, sest ta sulle armas on, ja ohverda mulle see jäär seali põõsast!“

Prokuröör.

Luise Westkirchi romaan.

(Järg).

Tüngen rändas nüüd onu suwemajasse. Mida lähemale ta sinna jõudis, seda kiiremaks muutus ta käik. Ta jõudis sinna waremalt kui lootnud. Kracht wiibis alles riidessepanemisetoas. Ta leidis Edda üksinda väikesest aiast.

Peaaegu walutawa pigistusega surus ta neiu kätt, kuna ta õnne soowis: „Onnistatud uut aastat! Mingu täide kõik, mis igatsed. Ja kõige parema peale, mis soowin, mõtlen ma ainult.“

Ta silmad särasid, ta hää l wabises tasa. See oli üks neist haruldastest silmapilkudest, mis Paul v. Tüngen tõesti näis liigutatud olewat. Ja et neid silmapilke harwa juhtus, siis awaldasid nad tema peale suurt mõju.

Edda lõi silmad maha, kuna ta lihtsalt wastas:

„Ma tänan sind!“

„Miks waatad sa kõrwale?“ küsis Paul.

Nüüd tõstis neiu silmad jälle üles.

„Sa oled täna nii iseäralik, nii säraw.“

„Sest et ma sulle kord ometi jälle tohin silma waadata.“

„Kui see sind tõesti rõõmustab, võiksid seda lõbu enesele sagedamini lubada? Sinule ja minule?“

„Kui see võimalik oleks, kas usud, et ma seda ei teeks?“

„Selles asjas ei saa ma sinust aru, Paul.“

„Aga sa usud mind?“

„Jah,“ wastas neiu kindlasti.

„Kullake, ma palun sind, jää ikka selle juurde, ükskõik mis minust ka peaksid kuulma ja nägema. Sinu usk on ainus kindel maatükike, millele oma õnne võime ehitada, kui õnne tohime loota. Et ma sind üle kõige armastan, selle juures ei tohi sa iial kahewahel olla, kuuled?“

„Mispärast peaksin ma kahtlema, Paul? Sina räägid haruldaselt. Kui sa mind tõesti ei armastaks, mispärast peaksid sa seda mulle siis ütlima? Mis on niisugusel lihtsal tähtsuseta neil, nagu mina, sinule muud anda peale iseenese?“

„Wabanda. Mina olen tige, kahtlew mees. Ja otsin siis ka teiste juures uskmatus. Aga kas armastaksin ma sind, kui sa mitte ei oleks kõik, mis mina ei ole — usk, kannatus, rahu?“

Neiu silmitses teda pead wangutades.

„Kui sinu juttu kuulda, Paul, siis peaks arwama, nagu oleks sul midagi südame peal. Näen ma aga sinu armast nägu, siis tean ma: paha sa ei ole. Pahaks ei wõi sa iial saada. Sellepärast ei lase ma ennast sinu jutust sugugi hirmutada, waid usun parem onu Adalberti juttu, et sa tööga närwiliseks oled tehtud ja puhkust tarwitad!“

Paul suudles ta kätt.

„Kui sina minu juures oled, siis tunnen enda jälle kosununa.“

Nüüd tuli Adalbert Kracht treppi mööda alla.

„Waata, waata, Paul, kes paremat ootas. Hea lõhn, mis hüatsindi- ja aprikoosiõites heljub. See on ilus, mu poiss. Teeb aktitolmust tuhunud silmad jälle selgeks.“

Nad läksid lauda. Söömaeg läks mööda lõbusat juttu westes.

Kui nad pärast, igaüks rahul olles, elutoas kohwi jõid ja krahw Kracht parajasti sigari suhu pani, wurises üks auto ümber nurga ja jäi müri-sedes wärawa ette seisma.

Imestades silmitses krahw autot. Tüngen pu-nastas ja ta kulnud läksid kortsu.

„Kes wõib siis see olla?“ küsis majaherra, kes lühikese nägemisega oli.

Tüngen wastas läbi hammaste: „Pangaherra Frankenberg abikaasaga.“

„Mina ei mäleta mitte, et need herrased meile wõõrsile oleksid kutsunud,“ ütles Kracht.

Nüüd tuli teener ja teatas: „Herra ja proua Frankenberg paluwad silmapilguks herra krahw Krachti ja armulise preili jutule. Nad paluwad mingisugust teatust.“

„Juhatage herrased tuppa,“ käskis Kracht.

„Kui nad teadust soowiwad, siis ei ole minul tarwis lahkuda,“ ütles Tüngen, kes heameelega wastuwõtmise juures tahtis wiibida.

Ja Kracht wastas: „Eks saa näha, mis tarwilik on.“

Külalised ilmusid; Uurides lehwisid proua Looa pilgud üle toa, kuna ta naeratades kumardas.

„Meie palume wäga wabandust, kui eksitame. Ainult paar minutit, armuline preili. Meile on asi wäga tähtis.“

„Palun istet wõtta,“ palus Edda. „Teie ei eksita mind sugugi, armuline proua.“

„Tulime ainult ühe teenri pärast,“ seletas Frankenberg toolile aset wõttes ja oma torukübarat enese kõrwale põrandale pannes. „August Lerche on ta nimi. Tal on head tunnistused, ka Teilt, herra krahw. Põhjus, miks meie weel küsima tulime, seisab minu abikaasa kartlikkuses, mis nii kaugele läheb, et ühtki teenijat õieti ei usalda.“

„Teie saaksite minu murest aru, armuline preili,“ seletas Looa, „kui Teil aimu oleks meie suwemaja üksildusest Berenbergis. Kesk suurt aeda, wiimane maja külas, peaaegu kolme minuti tee kaugel lähemast naabrist — on ta kiusatuseks sissemurdjatele. Ma imestan ka iga hommiku, kui oma hõbenõud weel alles näen olewat. Kas siis politsei midagi meie nurga julgeoleku kõwendamiseks midagi ei wõi teha, herra prokuröör?“

„Ta rehkendab wististi Teie nurga talumeeste meelesausega.“

„Meeleausus! Halastage! Külas, kus noored tüdrukud päise päewa ajal ära tapetakse!“

„See mõrtsukatöö on mu abikaasa kartlikuks teinud,“ kinnitas Frankenberg. „Sestsaadik aimab ta alati koiksugu paha asju.“

„Samal ööl on ka meil sisse murda katsutud — see on kindel.“

„Jah,“ naeratas Frankenberg, „kurikuulsal 25. septembri õöl. Mina jõudsin sel õöl paraku hilja koju, nii et sellest lõbust ilma jäin.“

„Aga kui ma sulle kinnitan, Maks, weranda uks oli sisse litsitud. Klaasi küljes seisib pigi. Tee-ner wõib seda sulle ka tõendada.“

„Wõib olla, ehk murdis ise klaasi katki.“

„Ja aias leiti suurte saabaste jäljed.“

„Oleksite pidanud waatama, kas autojuhi saapad sinna ei passinud. Mina kahtlustan teda ju ammu öösisis hulkumises.“

Proua Looa tõstis oma silmad naeratades üles laewa poole.

„Noh, olgu minu abikaasa hirm põhjendatud wõi mitte, muud mul üle ei jää, kui oma ihukaitset suurendada, kui ma maalt linna ei taha kolida. Sellepärast tulen ma küsima, kas August Lerche meile kaitsjaks kõlbab.“

Kuna Kracht oma endise teenri kohta seletust andis, rääkis Looa Eddaga.

„Ülempresidendi tantsupidust saadik ei ole ma Teid enam näinud. Kas armuline preili seltskonda ei armasta?“

„Wõin sellest ilma olla.“

Looa naeratas. Ta silmad lehwisid üle prokurööri.

„Perekondlisest ringist on Teile küll.“

„Ah,“ ütles Edda ausalt, „minu tädipoeg tuleb meile harwa.“

„Herra v. Tüngen on liig Wirk. Teile ei peaks seda sallima.“

„Ta on kangekaelne, armuline proua.“

„See käib ta kõlblise waljuse wastu, et mõni waene patune pääseb,“ seletab Looa iseäralise rõhuga, mis kõigele ta jutule awaldilise tähenduse andis.

„Ümberpöördult,“ ütles Tüngen, „ma olen otse tüdinud pealekaebamisest. Olen ainult sellepärast kohusetruu prokuröör, et enesele õige peatse ülemineku walitsusesse ära teenida.“

„Ülemineku, mis ümberpaigutamisega seotud oleks,“ ütles Looa pikkamisi.

„Maailm on wäike,“ wastas prokuröör wiisakalt. „Mis meile wäärtusline on, selle leiame igalt poolt eest.“

„Tõesti?“

Tüngen nägi pilku, mis ta peal wiibis, pilku lobisewaist silmist, mis keelatud asju jutustasid; ta nägi imetust Edda näol. Waewalt taltsutaw wiha kerkis ta rinda. Aga weel enne kui ta jõledust sai teha, kahmas Frankenberg kübara järele.

„Meie wõtame siis Lerche, Looa. — Suur tänu, herra krahw!“

Looa tõusis üles.

„Soe tänu ka minu poolt, herra krahw — armuline preili wabandawad kartliku naise eksitamist. See tegi mulle eraldi rõõmu. Nägemiseni, herra v. Tüngen!“

Auto wuras teele.

Niipea kui ta nurga taha kadus, tõusis Tüngen üles ja lükkas akna lahti.

Kracht imestas.

„Mis sulle meelde tuleb? — Mõttele minu jookswa peale.“

„Ainult silmapilgu wärsket õhku,“ wastas Tüngen.

„Selle daami parfüüm hakkab tõesti närwide peale,“ leppis Kracht.

Tüngen ajas suu pilkawalt torusse. — Oleks see ainult parfüüm, ütles ta nägu.

„Kas sina proua Frankenbergi ei sallid?“ küsis Edda nii taha, et krahw ei kuulnud. „Seda ma arwasin. Ja see ei näita ka wastastikune olewat.“

„See oli häbematus, meile siia kaela tulla,“ wastas Tüngen, kes oma wiha ei suutnud warjata. „Wõrdlemata taktipuudus! — Teenri üle teateid saama? Naeruwäärt!“

Ta teadis üliselgesti, et Looa teda ja Eddat üheskoos oli näha tahtnud.

Kracht kehtas õlasid.

„Mis asi neid ka tõi, nad tulid ja läksid — pane sigar suhu, Paul, ja ära wihasta. Minul pole nendega õnneks asja ja, ma loodan, sinul ka mitte.“

Aga endine elawus ei tahtnud enam tagasi tulla. Tüngen jäi sõna-ahtraks, rahutuks. Waremini, kui see ta kawatsus olnud, lõhkus ta. —

Ka Theodor v. Gerlach ei olnud ennast Berenbergis sööma ajal korras tundnud olewat. Talle meeldis, et Frankenbergid ta õhtupoolikul linna jälle tagasi wiisid. Sest ta mõtted ei olnud kaaswõitlejast lahkunud. Alati nägi ta enese peal Tüngeni pilkawat pilku. Ja ta igatses juhuse järele, kus tal wõimalik oli wastast mudasse tõmmata ja teistele ta kõlwatust näidata. Et aga teist wõimalust ei olnud, siis tõõtas ta waim profsessi kallal enam, kui see harilik oli. Ei Wegerichi isik ega ka mõrtsukatõõ ei oleks Gerlachi muidu peale juriidilise seisukoha huwitanud. Aga pärast Tüngeniga kokkusaamist sigines sellega isiklik element. Kliendi wabastamine sai talle südame asjaks. Ja ta otsustas weel täna kuritõõ kohale sõita, et sealt ehk oma kaitsealuse kaitseks mõnda pidet leida.

Natuke maad eespool „Poolkuud“ tuli talle herra Prints wastu, kes, lai maalrikübar peas ja sammetikuub seljas, külategel kõndis. Gerlach, kes teda tundis, astus rõõmsasti tema juurde.

„No waata, herra Prints. Weel ikka Siebenhausenis? Mina arwasin, et asi juba lõpetatud on.“

„Minu nimi on Brauns, armas herra v. Gerlach, ja ma olen maaler,“ wastas Prints tõsiselt. „Ja minu asi ei lõpe ilal, niikaua kui siit weel motiivisid leiab.“

„Hea küll. Nii siis, herra Brauns, ma imestan. et siit weel motiivisid leiaksite. Teie osawust tuleb tänada, et politsei mõrtsuka kätte sai. Prokuratuura on rahul. Mis Te siit weel otsite?“

„Oo — prokuratuura on rahul? — See paneb mind imestama!“

Järgneb.

Kõwer peegel.

Kiwilombi Ints.

Kõhn härg, kes lihawat härga lakub ja lihawaks läheb, kuna lihaw härg kõhnaks jääb.

Neid on palju, nendest on isegi näitemäng kirjutatud ja selle näitemängu järele ongi nad saanud ühise perekonnanime — Pliuhkam.

Kuid selle nime järele neid keegi awalikult ei hüüa ja nad ise ka seda nime kuulda ei taha. Iseenesestki arusaadaw, et neid nii wõimata on üles leida ja usutleda: küsida, mis arwab Pliuhkami pere praegusest rohelisest momendist.

Kuid saatus ise tuli mulle appi.

Ühes talus peatades kuulsin, kuidas peremees tagatoas kiruma hakkas.

Et ta seal üksi oli, siis ei läbenud ma uudis-himu lämmata: mis ja kellega ta räägib.

Ma läksin ukse juurde ja kuulatasin.

„Ah, teie, kuradi kommunistid!“ kuulsin ma teda kiruwat. „Ah, teie, kuradi, kuradi kommunistid!“

Ma ei läbenud enam oodata. Kui asi kommunistidesse puutub, siis ei luura ma mitte ukse taga, ma ei ole mitte mõni sala-agent. Ma koputasin.

„Jaah,“ kuulsin peremehe hääle.

Ma astusin tagatuppa.

Peremees istus tooliga ahju ees, ahju suu ees põrandal olew plekk oli kirwega üles kangutatud ja peremees hoidis seapõit käes, mis paberitükkidega täis topit.

Ma astusin ligemale ja nägin: pleki all oli põrandas auk ja selles oli peremees seapõie sees raha hoidnud. Nüüd lahtitegemisel leidis ta, et hiired raha peeneks teinud.

Hiired olid raha „üle wõtnud“ ja peremees kirus oma „kommuniste“.

Ja nüüd oli ta mul käes. Nüüd ma teadsin — see mees on Pliuhkam.

Ma tõmbasin taskust bloknooti ja pliatsi wälja ning hakkasin teda usutlema.

„Ütelge, herra Pliuh... herra peremees, miks teie mitte raha pankka ei wiil, miks te teda põranda alla peidate? Pangas on ta kindlas kohas...“

Pliuhkam waatas mulle otsa ja sõnas lapselik-naiiwilt kaheldes:

„Ei tää?..“

„Ja pangas wõite temast protsenta saada...“

„Ei tää?..“

Mul hakkas see „ei tää“ juba närwide peale käima, tundus, nagu naeraks Pliuhkam minu üle. Ja ma ei eksinud, sest Pliuhkam jatkas iseteadwalt:

„Ma arwan, et ta siin põranda all seistes enam kasu toob.“

„Aga näe, hiired on ära söönud.“

„Siiski kasulikumi kui pangas“

„Kuidas nii?“

„No waadake sullemees wõi pliatsimees. Lehes seisib ju hiljuti, et lastakse wälja uusi paber-

rahasi. Ja mis te arwate, mis selle tagajärg on?.. Nüüd maksate wõinaelast 50 marka, aga mitu siis?.. Nüüd maksab minu hobune 50 tuhat, aga palju siis?.. Ja mida enam nii rahakurs kukub, seda enam tõuseme meie, maamehed, kõrgemale teie linna kapitalistidest. Tema kapital langeb kurssis enam kui ta protsenta saab. Oli aeg, kus oli kapitali käes wõim, aga nüüd näe on wõim minu hobuse, lehma ja lamba käes. Ja nende hiirte käes. Nad tegid mulle küll kahju, aga see kahju teeb enese ise tasa. Need rahad on ära söödud, neid ei ole enam. Raha peab aga liikuma. Ja nüüd muudkui trükitagu uued. Ja kui uued rahad tulewad, tulewad ka uued hinnad... Mõistate? Meil on kasulikumi raha hiirte kätte anda, kui pankka wiia. Mis lõbu mulle teeks, et mu hobune 50 tuhande asemel 5 tuhat maksaks? Et mõni linna kapitalist meie maa jõudu wõiks ära osta?.. Ei. Meie tahame kõrgemale tõusta kui need, kes oma surnud kapitalist elawad. Meie ja meie eluskapitali päralt on tulewik! Meie lööme surnuks selle raha, mis on kindlustatud kullaga, meie kindlustame oma waluita sigade, lehmade ja lammastega... Mis te arwate, kas maksab siis nende hiirte peale, kes mu paberraha magasinis ära puresid, nii wi-hane ollagi? — Ei. Aga noh, oleks ju wõinud midagi juurde osta. Mis minagi nii sihikindlalt raha häwitan, kui mõni teine weel mõne mullika juurde ostab... Aga seda ma ütlen, kui meie kõik meie käes olewa paberraha hiirtele ja rottidele ära söödaksime, et meie nuigast keegi enam midagi ei osta, et raha liikuma panna, meie oleksime nii wõimsad, et hoia alt!.. Meie hiired söowad ära wiis miljardi, peab uuesti wälja antama wiis miljardi, aga kes julgeb tõendada, et need hiirtest ärasöödud wiis miljardi enam kurssi alandamas ega kulla kindlustust nõudmas pole?.. Riik peab oma kullaga arwel olema ja wastutama ka selle eest, mida enam olemaski pole... Ja nii imeme meie kapitali jõu enestesse...“

„Aga teie panete ju ka riigi kõikuma!“

„Las kõigub. Seda kindlamini seisab ta siis, kui meie etteotsa astume.“

Pliuhkam! Pliuhkamid riigi etteotsa! — Ma kokkusin.

„Aga kui seniks kõik hilja on?“

„Ei ole meie ikkagi need kõige enam kaotajad.“

Ma olin üllatatud.

Nii iseennast täis rääkida hiirtest ära puretud seapõie ja paberrahade juures!..

Otstarbe pühendab abinõu.

Lähem mööda wäikelinna uulitsat.

Waatan ja ei usu oma silmi. Wastu tuleb minu keegi hea tuttaw läbi läbi enne karsklane ja nüüd nii lakku täis, et tilgub ja karjub:

„Oh, hoia wennas kolu!“

Sul sisse lõõn ma molu!“

„Mis sa karjud?“ peatan teda.

„Ah, sina oled?“ Ja tuttaw naeratab süüdlaselt.

„Mina jah. Aga mis ajast sa enam karsklane ei ole?“

„Ma olen praegugi karsklane,“ kiinitab tut-taw.

„Ja ise nii jooanud täis?..“

„Ei ole parata. Elus on tõepoolest silmapilke, kus kuradit kuradiga wälja ajama peab.“

„Näituseks?“

„Näituseks on waja alkoholi keeluseadust, aga kuidas seda saada. Näe see rahwa hääletuse asi läks lörri. Nüüd muud, kui teen uulitsal skandaali ja teine päew kirjutati lehes, et küll ajab wiin inimesed skandaali tegema!.. Prowotseerin, ptui, propagandeerin... Loon pinda...“

„Aga kui protokoll tehakse? Lärm? Häbi?“

„Ma ju wõõras linnas — kes mind tunneb. Ja mõni siit linna karsklane teeb niisamuti minu linnas... Paar protokollid on mul tehtud ka juba, aga õige mees peab oma aate eest kas wõi surma minema... Ma ütlen, et kui meie heaga ei saanud, aga nende skandaalidega toome ikka selle keeluseaduse kord wälja!“

Kalkun.

N. Pos—

Minister nägi und, nagu oleks ta surnud. Nagu päris tõesti surnud, lõpulikult. Midagi nagu katkes südames, ja tema lamab liikumata, ja üle terve keha käis külmawärin...

Tema ümber askeeldasid kõik... Kes ohkas, kes nuttis... Kuni ta haige oli, läks kõik enam-wähem rahulikult: kõik käisid löödud nägudega kikiwarwil, määratud tundidel ja minutidel andes rohku, rääkisid fosinal, ja üleüldse, oli toas nii vaikne, et ei olnud pea mingisugust liikumist. Aga nüüd lõi kõik kihama: saadetakse puusärgi järele, papi järele, säetakse kokku surmakuulutusit ajalehte panemiseks, otsitakse sahtlisi mõõda testamenti, soendakse wiimase wannitamise jaoks wett jne.

Seal juures tunneb ta, et kõikide ümberolijate suhted tema wastu muutunud on. Olugi, et kõik armastawad teda endiselt, püüawad teda wõimalikult mõnusalt lauale asetada, ettewaatlikult ja mitu korda kohendades säewad temale patja pea alla, räägivad temast, kadumust, kõige paremaid, kõige kiitwamaid kõnelt, siluwad õrnalt tema ühikuid juuksi wastu paljast pealage; kuid see kõik ei ole nii, kui oli enne: nüüd liitub austuse ja armastuse tunnete juurde weel mingisugune mitte nagu hirm, mitte nagu tagasihoiu tunne. On kõne isegi sellest, et teda on waja jäätada, et mitte häisma ei hakkaks. Ja tulewad inimesed ja hakkawad teda, ministrit, jäätama. Ja siis — hingepalwe, ilus laul, kaastundmustelegrammid, palju kiitust kadunu headest hingeomadustest, ja homne — tore puusärg, järelehüüud ajalehtis kõikide teenuste mälestamisega, ja ülehonne — matmine: suur rahwamurd, pikk leinarong, muusika, torukübarad, sö-

jawägi... Hulk pärgi kõikisuguste asutuste, seltside ja organisatsioonide poolt, hauakõned ja haud teostatud maaseaduse järele...

Kõik korra järele: auga, uhkest, kiitwast, kuid... ikka nagu mingisugune ruttamine ja koguni warjamata eemaldamine: waja rutem kui rutem ära koristada inimest, mulla alla matta...

Ja koristasid ära ja matsid.

Ja siis — mälestamine. Koogid, kisse, riigipõlritus, lubatud marjawiin ja õgimine — kõik, nagu kord ja kohus. Aga laual taldrekul, roheli-sega ehitud, suur praetud kalkun...

Ah, kalkun! Ka tema suri... Aga kuidas? Kas niisamuti?... Oh, ei! Teda walmistati selleks ette peale just sellestamast päewast, mil ta munast tuli: teda toideti, koguni nuumati, hoolitseti tema eest; teda ei hoitud surma eest, waid, hoopis ümberpöördukt, püüti nii sisse seada, et ta sureks, kui wõimalik parem. Ja kui see kalkun suri — (tema elus oli ainult üks paha silmapilk: siis kui oli see lõige noaga läbi kõri) — kui suri kalkun, siis austati teda tema ulaelust hoolimata: tema, kalkuni, wastu ei tunnud keegi ei wõigast hirmu ei eemalhoitunnet; hoopis selle wastu, ta pandi kõige parema raswa sisse ja teda praeti, hoidlikult pöörates kord ühte, kord teist külge ja waadati heameelega, kuidas ta üleni pruuniks läks ja kui ta praetud, pandi auga tema üle kõige paremad maitse-ajad. — Ja nüüd ta seisab tähtjal kohal ja ootab korda, ning mitmed juba waatawad tema peale ja mõtlewad: kas warsti tuleb kord kalkunile au teha?...

Õnnelik kalkun!.. Õnnelik surm!.. Mind kat-suti, et aga ruttu külma auku, aga kalkuni kuidas austaks!

Ministriil hakkas nii kahju enesest, nii kadetus kalkuni wastu, et kõwasti hüüdis:

— Ah, mispärast ei ole ma kalkun!..

Hüüdis ja ärkas üles. Ja kohe waatas ringi: kas mitte hauas ei ole? mitte taldrekul, nagu kalkun?..

Ei olnud hauas...

Kangelane.

August Bravo.

Cestis, kuskil metsas kaswis teistest lahus hiigla määnd; palju jutustada teadis tema küürus, kõwer käänd.

Aastafajad wõrsund juba ilma näpupassita, wõimudelt ta peatusluba palumas ei käinud ta.

Mäletas neid õitswaid aegu, kui weel rahwas paganad; leiba ilustas, kui praegu, jahujatk — need haganad.

Kangelaselt wastu pidas Seckendorffi ajal ka, kuni Cesti ise wedas wange metja saagima.

Jumalateenistus a la Axel Kallas.

KiwiLombi Ints.

Sõnum „Wõru Teatajas“.
Arakiri „Päewalehes“ ja
„New York Heraldis“.

Kirik on rahwast täis. Wanad eidekesed tudisewad pingis, noored naised seisawad süütalt, nagu poleks nad pattu kuulnud ega näinud, plikad imewad edwistades mokki ja nende seljataga seisawad poisid ja nii mõnigi neist mõtleb:

„Oleks ikka ette tore küll nii tagaselja ümbert kinni wõtta!“

Aeg wenib ja wenib. Nii mõnigi wanake, kellel usk just und ära ei aja, jäeb tukkuma.

Pastor ei tule ega tule.

Wiimaks tuleb käärkambrist wöölmünder, läheb altari ette ja kuulutab:

„Pastori herra õn surnuaial, matab parun Himmelteufelt, ta ei saa kiriku tulla. Kõik kirikulised mingu sinna.“

„Aga armulauualised?“ julgeb keegi noorik eespool tasa küsida.

„Armulauualised mingu kah,“ hüüab wöölmünder kõwasti ja rahustab noorikut: „Küll ma leiwad ja wiinad sinna tassin.“

Kirikulised lähewad kirikust wälja ja hakkawad surnuaia poole minema. Köster alustab laulu: „Las', mind minna! Las', mind minna!“

Jõuawad surnuaiale.

Pastor on juba matmise lõpetand ja parun mulla alla aetud.

„Nüüd te weel tulete!“ noomib pastor. „Ei ole teil janu jumalasõna järele.“

Juulus algab.

Pastor seletab pikalt ja laialt, et waja on surnuaiale teine altar ja kantsel ehitada ja käseb andeid kokku tuua. Kes hästi ei anneta, seda ei lasta surnuaialast wälja — ta läheb ise uksele ja wõtab kepi kätte.

Juulus on läbi. Algab armulauale wõtmise.

Seal tuleb pastoril meelde, et täna on Eesti soost mõisniku Sääse noorherra laulatus halliparuni tütre Hiiresilmaga kirikumõisas. Waja rutata.

„Hakkame nüüd tagasi kiriku minema,“ kuulutab ta. „Ma jagan teile tee peal leiwad kätte ja wiina saate kirikus. Jeesus käis ka pikka teed ja ei saanud ei pala ega pauku.“

Teekond kiriku poole algab.

Pastor läheb keskteed, tema kõrwal kõnnib wöölmünder, leiwakorw käes. Armulaualiste saba on järel ja selles käijad jooksewad kordamööda leiba wastu wõtma.“

Jõutakse kiriku juurde.

„Minge kiriku ja oodake,“ käseb pastor, „Kes kannatab, see kaua elab.“

Kirikulised lähewad kiriku ja pastor kirikumõisa noortpaari laulatama.

Kirikulised ootawad ja ootawad.

Nälguse-Maret on tee peal leiwast ilma jäänud, sest teekond lõppes enne otsa, kui kord temani jõudis. Ja nüüd on ta mures, kas annab õpetaja talle enam leiba wõi mitte.

Ta kurdab oma häda Linksu-Jassile.

„Ah, sa kawal!“ naerab see. „Wõi tahad kahte leiba saada, maiasmokk niisugune! Ara usu — ei saa! Sulle käib talu rukileib küll.“

„Mine'nd, jumala wallatu, oma jutuga!“ tõreleb Maret ja nad nägelewad tükk aega edasi, just kui tahaks kahekesi kõlgusesse minna.

Pastor ise ei tule ega tule.

Kirikuliste kannatus katkeb.

Keegi annab nõu saadikuid walida, kes waa-tama lähewad, kuhu õpetaja jäi.

Algab suur lärm, keda koosoleku juhatajaks walida.

Seal ilmub wöölmünder.

„Kus pastor on? Kus pastor on?“ päritakse sellelt.

„Armulauualised, kes leiwa saanud on, tulgu kirikumõisa wiina saama,“ kuulutab ta. „Teised mingu koju.“

„Aga mina?“ hädaldab Maret. „Mina ei saanud leiba.“

„Siis mine koju.“

„Aga mul on maksetud.“

„Maksetud... Noh, oota siis, kui üle jääb.“

Armulauualised lähewad kirikumõisa.

Pastor ilmub trepile ja hakkab wiina wälja jagama.

Wiina jätkub ainult pooltele ja siis on karikas ja kann tühi.

„Teie olete üks raisku läinud rahwas!“ manitseb pastor. „Muud te ei tahagi, kui wiina!“

Ta tahab noomimisega wiinasabalistest lahti saada, aga need ütlewad, et nad on raha maksnud ja nõuawad werd.

Pastor pöörab tuppä.

„Noorherra Sääsk, on teil wiina kaasas?“ pöörab pastor peigmehe poole.

„Wiina... kroonuwiina ei ole, aga samagonni on,“ seletab wana Sääsk.

„Käib küll,“ sõnab pastor.

Kann täidetakse samagonniga ja trepil läheb armuwiina andmine edasi.

Kui armulaua teenistus lõppenud, on juba kaunis hiline.

Kole pikad wahajad olid, muidu läks see teenistus iseenesest ruttu ja ajakohaselt.

Mitmed, kes kaugemalt kihelkonna äärest pärit, jäewad kirikumõisa rentniku juurde õõseks, et hommikul walgega koju minema hakata.

Sulide heshel.

Kutt: Oled kuulnud, et Juss olla „mobiltseeritud“ ja tääktide wahel „sarmasje“ wiidud?

Ott: Ooh! — tema wana „lendur“, küll saadetakse warsti „maakuulamisefele“.

Romaan.

Kiwiõõmbi-Intõõ joonistus.

Algupäralsed kupleed.

Kiwiõõmbi Intõõ'i

repertuaarist wiisil: „Das war in Schõõneberg“.
(Walter Kollo muusika.)

1.

Suisel õõhtul (eene a'al,
kui weel polnud wõõ,
kõõndis noormees metsa ra'al,
waatles metsailu;
waatles puid nii sihwakaid,
mõõles: oleks neiu! —
kaenla wõtaks sedamaid,
hoiakõõs omal' leiu!
Samal õõhtul seenikul
kõõndis talutõõdruk —
punapõõsk ja punahõõul,
walge rãtt, must undruk...
Noormees nãgi neidu seal
mãekõõlje peal.
Ja ütles noormees tal':
„Õõh, kuule neid!
Kust hilja õõhtu a'al
ja siia said?...
Kas armastad ja mind,
kui mina sind?
Õõh, ilus metsalind,
sull' tukõõsub rind!..“
Tal wastas neiuke:
„Sa kawal poiss!
Kas meeldin sinule?“
— „Sa oled õõis!“
Ja nõõnda edasi
ja nõõnda edasi
nad jãiwad kahõõksi
seal wagusi.

2.

Mõõõda lãks sest mõõni kuu.
Noormees ãra lãinud.
Wõõltu kiskus neiu suur —
kari kurjal kãinud.
Neiu linna minema
õõhel pãewal pidi;
sõõda hakkas põõksuma,
õõtsal hõõrmõõhigi.
Waatab, seal on walge silt —
elab naistetõõhter...
Elumãõngus raske pilt,
elumãõngus õõhwer.
Astub neiu uulitsal',
noormees wastu tal.
Ja sõõnas noormees seal:
„Sind tunnen neid.
Seal metsas mãe peal...
Kust siia said?
See ilus suine õõõ
weel meeles mul! —

— „Noormees, kas lãheme?“
— „Teile?“
— „Ei, teile.“
— „Miks mitte teile?“
— „Mul ei ole uuemate mããruste jãrele oma
kõõrtõõri pidamõõse õõigust — ma wõõida meesterahõõ-
waste pool õõõd õõõle magada...“

Kõõik maa, kui samet wõõõ
ja kuumõõ su hõõul...“
Tal wastas neiuke:
„Sa petis poiss!
Mis tegid minule,
kes usku wõõõs!
Nãõõid mine oma teed —
ei tunne sind!
Me wahõõl maad ja weed —
sull' kõõõlm mu rind!..“

Jaan Tomp.

„Waba Maa“ komposonumite juriskonsult. Era-
korriline auamet: marodörimise wibunaali elaw
mööbel.

Wäljamaa naljad.

Praeguse aja sõiduolud.

— „Kui ma weel lõbusõitu raudteel tahan ette wõtta, siis lähen riidekappi ja lasen eite kapi-
ukse taga õmblusmasinat wuristada, — see on
niisama wähe lõbus, aga palju odawam.“

Suurepäraline suwituskohd.

— „On selle korteri juures wannituba?“

— „Tuba?.. Mõtelge üle uulitsa on terve
supelusasutus.“

Kommerts jurism.

— „Saan ma selle kauba pealt hinnaalan-
dust?“

— „Kahjuks ei. Aga me saadame ta omal
kulul teile kätte.“

— „Wäga ilus. See on wastutulek. Ma wõ-
tan ta ise kaasa.“

Luksus eksemplaar.

— „Imestan wäga, proua, teie teised tütreid
läksid kõik ärimeestele, aga kõige noorem läheb
kirjanikule.“

— „Noh, seda sellepärast, et meie familiil ka
weidi dekoratsiooni oleks.“

—o—

3.

Mööda juba aastat kaks
sellest ajast läinud.
noormees muutund paksemaks,
neidu pole näinud.
Noormees raha angedand
mitmes teises linnas,
wahelt palju kasu saand —
wälsiraha hinnas.
Kodulinna tuli ta,
kohwimaija astus...
Lauda tema juurde ka
uhke daam seal istus.
Noormees teda enne näind,
aga meelest läind.
Siis ütles noormees tal':
„Pardon, mu neid,
mul tuleb ette nii,
et tunnen teid. —
Kuid kus teid näinud ma,
ei mäleta!
Wast wõin teid teenida
ma millega?
Tal wastas neiuke:
„Sa kawal poifs!
Kus meelest ikka see
teil minna wõis!
Kui meile läheme,
siis jutustan
ja inglisirahast
teil wahetan.“

4.

Jälle mööda nädal wist
sellest ajast läinud,
aga waata, oh ja rist,
mis see saatus teinud! —
Noormees arsti otstima
hüda pärast pidi.
Wõttis neidu kosida, —
kaasawara ligi!..
Arsti juurde tahtis ta
juba sisse astu,
seal waat' läwel korraga
tuli neiu wastu.
Noormees wihasst kahwatas
ja tal pahwatas:
„Oh, kurat küll!
Sa põrgu nõid!
Kuis nõnda siga, hull
sa olla wõid?
Kas südant sul
on põrmu sees?
Mis tegid minule —
ma waene mees!..“
Tal wastas neiuke:
„Kuis sina mull',
nii mina sinule —
mis on siin hull?
Kus oli süda sul,
kui metsa ra'al
sa juurde tulid mul
kord seene a'al?!.“

Gori joonistus.

Rabineti kolleegide lähemas tulevikus.

— „Ehe! Üks on lõksus!... No nüüd ei aita nutt ega palve — pead ministriks hakkama ja muud midagi!”

M I W ?

Miks kõieotsas mind nüüd weetaks,
kui looma, mis on rekwireeritud?
Miks hoidjad ees ja taga peetakse,
kui hällis okkupeeritud?!

Miks filmad pigistama kinni
just vastu valget pean ma?!
Miks kõrwad lööwad aina pilli,
kui „alkäemaksu“ maksan ma?!
August Bravo.

Suweöö armastus.

(Pühendet kõigile kõwa peaga ning jämedate jalgadega liblikatele).

Lõhnad sajad uimastades põimlesid, jaaniussid põlesid kui taelad; sääsed wallatledes võimlesid, ~~moru~~ seisid õite kaelad.

Nõgespõosastes su saatel jalutain.
Kustusiwad küünaldena ehad.
Nagu peletist sind talutin.
Nõges kuplu pani kehal...

Akki... suu mu huulte järel' sirutid — tundsini huultel solki sooja!..

Mõistuse ja „hilbud“ wirutid...

Suutsin palweta wäid: „Looja, Looja!!!“

J. Höbeläisk.

Nurwas, 11. III. 12.

Groteskid.

Hans v. Kääk.

1.

Nurmkana.

Abielupaar tõi liiga tihti Amori astarile ohwrit. Tüdines natuke mees ja otsis uusi pikant tutvusi. See piinas noort naist. Raske südamega läks ta oma hingekarjase juure abi otsima. Ära kuulates daami walusat uudist, lubas piiskop aidata. Ta kutsus oma juure mehe ja manitses teda kaua. See oli nõus naise juure tagasi tulema, palus ainult, et manitsus paremini mõjuks, piiskoppi oma juure mõisa tulla ja seal mõni aeg elada. Waimulik oli nõus. Kõik läks hästi.

Mõne aja pärast oli herral tarwis ära sõita, siis, hoolitledes kõrge waimuliku eest, küsis ta wida piiskop kõige paremini sõõb.

— Minu maiustoit on nurmkana, — wastas waimulik.

Ära sõitis herra ja juba teine hommiku serweeriti piiskopile kenasti valmistatud nurmkana. Waimulik sõi ja kiitis. Eõunaks anti ka nurmkana, niisama ka õhtuks. Ka järgmistel päewadel oli sama nurmkana. Nädala lõpul mõtles piiskop juba wärinaga nurmkana peale. Wiimaks tuli herra koju ja piiskop kaebas, et maitre d'hôtel tema maiustroa profaneerinud on, seda — nädal otsa — iga päew pakitudes.

„Aga mina sõõn oma nurmkana juba neli aastat,“ tähendas abielumees.

2.

Prii korter.

Noorpaar, pärast pulmi, otsib korterit. Neid juhutati üksiku, rikka herra juure. See on nõus neid oma majasse wõtma, kuid — armastades maikult, loowib, et nende pere suurem oleks, sest

üksikud wahetawad tihti korterit, see on tülitaw. Pealegi armastab herra lapsi. Noor mees, häbene-des oma ilusat naist, annab mõista, et wiimase küsimuse suhtes majaherra end rahustada wõiks. Asuwad korterisse. Üür 100 marka.

Aasta pärast trehwab noor naine oma tutawat.

— Noh, kuidas elate uues kodus? — küsib see.

„Merci, kenasti. Teate, kui meile poeg sündis, jättis majaperemees üüri maha. Nüüd maksame meie 90 marka...“

Weel aasta pärast saawad needsamid tuttawad kokku:

— Armuline proua, kuidas kasvawad teie poisid?

„Tänan, wäga hästi. Aga nüüd maksame meie üüri ainult 80 marka...“

Mõne aasta pärast trehwawad end weel kord endised tuttawad. Noor daam on trauris.

— Misspärast see taur, madame? — küsib osawõitlikult tuttav.

„Minu mees on surnud...“ wastab daam.

— Soojatõppe?

„Ei. Ta tahtis korterit ilma rahata saadä.“

Muutunud olukord.

Neiu rinnas leidis asu hirm kord, et wa surmanäsu enne ära koristab, kui weel tanu alla saab.

Nüüd ses suhtes muutund lugu; hirm on wähenenud sugu. Neid lootwad kindlasti nüüd, et saawad mehele.

Nüüd, kus lõppend sõjakära, meestepuudus kadund ära — kojutulnud sõdurid wajawad kõik kaasasid.

Ent ei lootusele raja Gewa tütar ainult maja, — selleks küllalt tark on ta — lootus nurja lääb ju ka.

Ta säeb wälja „armupaelad“ — dekolteerit rinnad, kaela.... Toeks weel neile awab ta armuwiina allika.

Igaüks, kes astub manu, kustuta wõib oma janu — jagatakse ojana armupushkart tšekita.

Pushkar — ei küll suurem wara — wõõrad tema solkind ära, siiski mõni purju jääb ja siis juhult wõrku lääb!...

A. Sakalan.

Käki reis ümber kausi.

(Jalgratta sellän.)

Edimene kiri,

millest lugeja kergesti ära näeb, mis sääl sehen om.

Armas Mats! Ka sea oled mõnikord selgen engerahun, selitti kafe mõtja all pikäli mahan ollu ja läbi kähärä puukrooni piimakarwalist taewast wahthin? Ei ole wiist, Matsike, sea sedä tennu! Sia, ku suurelinna miis, oled waba igasugustist idüllist ja luulelennust. Inime, ken siandsen hiigla-tsentrumin eläb, nagu New-York, London, Tallinn woi Pariis, sii inimen ei wõi ega saa sandi mentaalne olla. Sii inimen om üttelugu külm ja kuri, nagu oorik, pallast pääle lõuna söögi om temä raaslike õrnemp ja pehmemp, — ja sedägi tunneb temä naine, ken perast päälesöögilist wahwaiga oma kleiti triikime peab.

Aga, mia ole üits awastik ja ekspansiw inimen ja kõnele kik wällä, mis enge sehen om.

Näe, nüüd om reismine moodus saanu. Üits suur saks läits efigi nõnda kaugele, et wõit pikä sia ruhwe (küna) ja sõidab sellega „ü m b e r E e s t i“ ja kirjuteb sehen. Sis mõtli mia, et ega miagi sõrmege tett ei ole, isti jalgratta selgä ja sõitji Põltsamaale. Sellest tuleb jutt iispuul.

Pirle om ilman suur palawik, edasi sõita et saa ja mia ole Kõrga-Jaani kiriku lähiksen kafe-mõtjan pikäli mahan. Aga, mia ütse siule, et ilus om sii mõts, kun tasatsest, rohiliseft murust tõusew üles walge, mustatäpilisest sambla, nagu araablaste tempji ehjen marmori kolonaad; kõrgen ülewen — tumeroheline katus, all liigub wärske eina ais ja ümmerkeeru om siante imelik, aroomiline waikus, mis pää wäähä kiirleme paneb...

Kudas anda siule sedä pilti, kun läbi suurte, roheliste nurme loogeleb walge, tolmune teelint, einämaal kaugele liiguwe rean niitja ja selgest taewast sadab maha wirwenden kuum walguse loor?!.. Nina ehjen karglewe ritjiku ja mõisa nurmest toob tuul wärske sõnniku aisu. Jah, sõnniku aisu, mis mia taas ja egäüits eht eestlane peab sedä aisu tahhme. Mia mõtle, et mede wapi pääl ei piast mitte oleme kolm löwi, siantsit loome ei ole meil kennig nännu, aga sääl piast oleme — lehm, sõnniku unik ja siga, sest sii oles mede majanduslise rikkuse ja ää käekäigu embleem.

Waata, nüüd tulli miili! Mia kuuli Tartun, et kaits poisji olewet sääl oma raamatit wärskeft sõnnikust kirjuteme hakanu. Mia küsji „Werner“ kõrtsin üte tuttawe käest järgi, ken nii sinatse sita-kirjaniku om? Ka na om mõne mõisa moonakse, wõi peawe na sibi ammetit? Tuttaw üteli, et üits olewet nuur poislike, olewet wiil ilma abenete tuding, tõine olewet raamatu pookija ja poesell. Oh, sa elde jumal, sedä ilma ja asja! Üits ilma abemite poislike — ja kirjanik! Missa eng ütled? Ja mis kirjandus sii om, mis nii koolipoisji teewe? Mis wõiwe siantsje poislike elust täädä? —

Ää küll, jätäme sii jutt siin katik. Mia tahhti sulle sellest paar sõna kirjute, kudas sii

Põltsamaa

wällä näeb ja mis sääl om.

Mia sõitji täempe ommuku kell 6 Jõgewelt wällä ja edimene esi, mis miule silmä paist, olli suur inimeste kuurem, mis alla Põltsamaa poole waije. Woorimiis olli miule tutaw, sest mia näi temät igä päew Jõgewal, kun temä iga rongi wastu tulli ja inimesi ofst, kesni Põltsamaale sõidaw. Aga neli-wiis päewa järgimüüdä es ole üttegi sinna poole sõitjat ja miis wahki terwe nädäle, üüd ku pääwä, waksalin.

Mia tulli ratta päält maha ja küsji, kudas ta nüid selle inimese kuurme pääle sai ja ka ta pääle woorimehe ammetit wiil muud midägi tiib. Woorimiis üteli, et temä om Põltsamaa postimiis. Temäl massab posti walitsus iga reiji iist Põltsamaalt — Jõgewele — 40 marka ja sii ind om 30 wersti maa päält õige wäike. Sis oodab postimiis waksalin senikaua, ku mõni reisja Põltsamaale tuleb, ja sõidab selleg mineme. Nüid pidi ta aga puustõist nädält järgi müüdä Jõgewel uutme, üttegi reisjat es ole, tühjalt tagasi tulek tiib kahju. Ja wiimati hakasime Põltsamaalt inimese esi posti järgi tuleme ja neid wiis nüid postimiis kodu, mudugi odawempe hinna iist, ku peris reisjaid.

Ku ma juba Põltsamaa lähikses sai, wenisime suure ristikeinä kuurme tiid müüdä linna poole ja edimene miis küsk:

„Kas ärrä einu ka ostab?“

— Ei osta, mia ei ole taimetoiwane. —

„No, ma anna odaweste...“

— Üits puha, mul ei ole waja. —

Ajasime kuurme mehoga juttu. Tulli wällä, et Põltsamaal eintege angeldemine peris moodun om. Kaupmiis Jürmann (rakwas kutsuwet tedä „walge juut“) tiib sääl kõwaste sehwti. Temäl om tagawaran wiil wanu wikatid ja neid wahetewet ta einte wastu: iga wikatit iist wõtwet kaitskümment puuta põllu einu(!)

Kell puul ütse ommuku olli mia Põltsamaal. Sinn esiendest ei ole midägi wäärt, üits uulits käib temäst pikuti läbi; maja aknideft wahuwe wällä, ka tedretäheliste nägudeg preilikse wõi, ku neid ei ole, sis karja koera.

Ku ma üten kõrtsin — wabamüügi rehnuuti pääl, ää kärkeku kinni pistji ja wiisaka abemeajaja man lõua puhtes lasji tettä, waadasi ma wäähä linnan ringi.

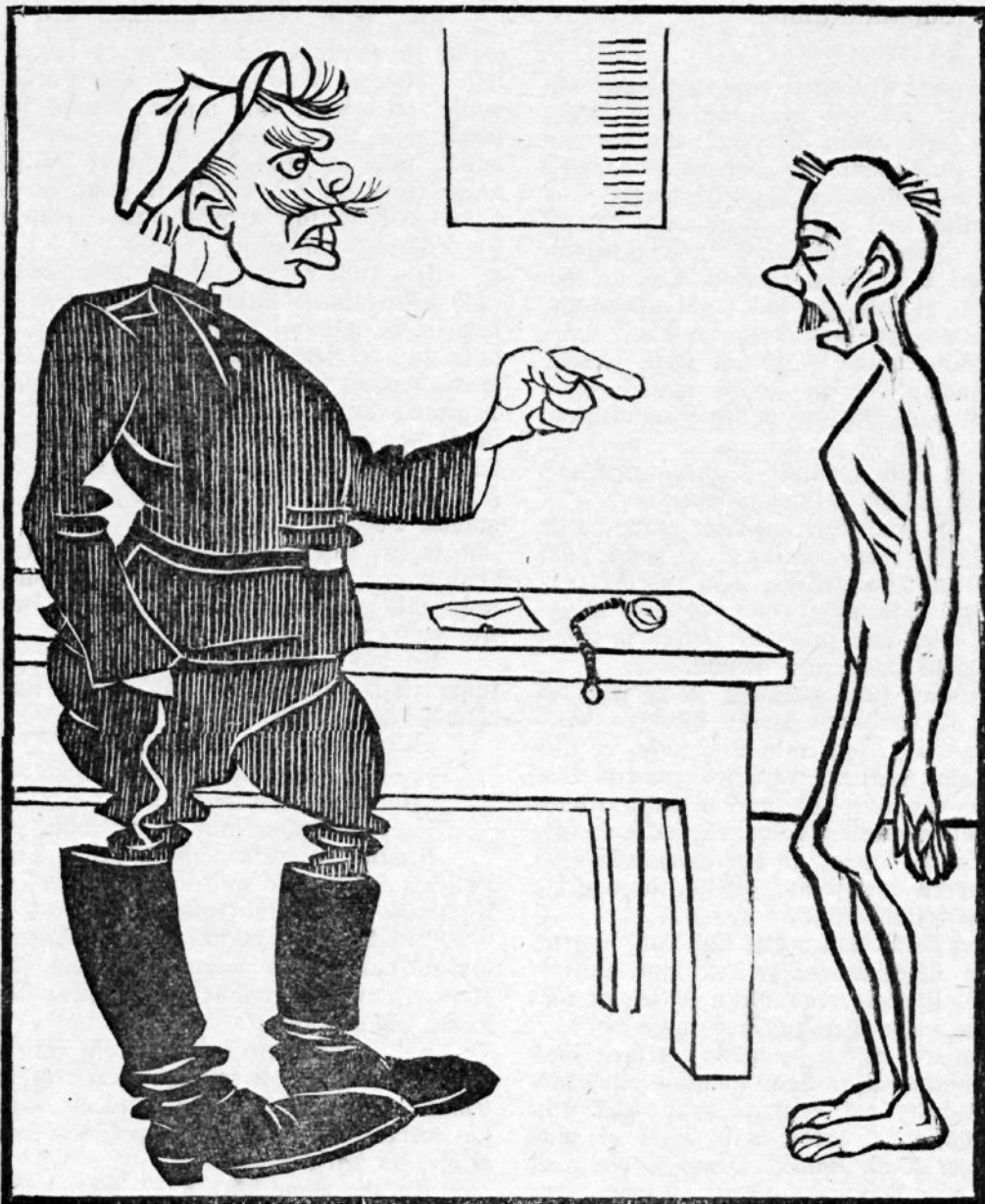
Kige päält paistisime miul pidu kuulutuse silmä. Neid oli seinte pääl nõnda pallu, et silma kiriwesest lätsiw. Lätsi ütse puudi sissi, tessi pudese wurtsu ja interwüürji ruuat nende kuulutuste peräst. Ruua toet oma kaits suurt piimalähkert wastu letilauda ja üteli, et selts konna elu om Põltsamaal õige kaugele lännu, nõnda et kiskuguse seltsi asutet om.

— Miantse nii seltsi siin teil sis pidu teewe? — küsji mia.

„Tänampe om järgmisten seltsen pidu: Nais-seltsin, Eugemise ringin, Seltskondlisen Ühisusen, Põllumeeste Seltsin, Spordi seltsin, Ühistöön ja Lasteaian“ — üteli ruua.

Wenelehed rikkuvad kodumaa tuletad eestlased püüaks.
Ajalehest.

Wori joonistus.

Jamburi optantide kontrollpunktis.

— „So! Ja nüüd nuusake nina ka tühjaks — siis
õhite minna!“

Ma raputt pääd ja lätsi suuren imestusen poest
wällä. Üts asi panni mu uulitsal mõttese jäämä.
Waate ja mõtle, misperäst peas põltsamaa pa-
rempidel daamel suwel alli willatse sika jalan
olema? Mudugi mitte igal, aga neid olli kaunis
pallu. Lätsi üte euroopalise näoge kaupmehe manu
sisse ja ütli oma nime.

„Teie tulite Rakwereest, herra baron?“ küsk
suure aupakkumisega wiisak ärimis.

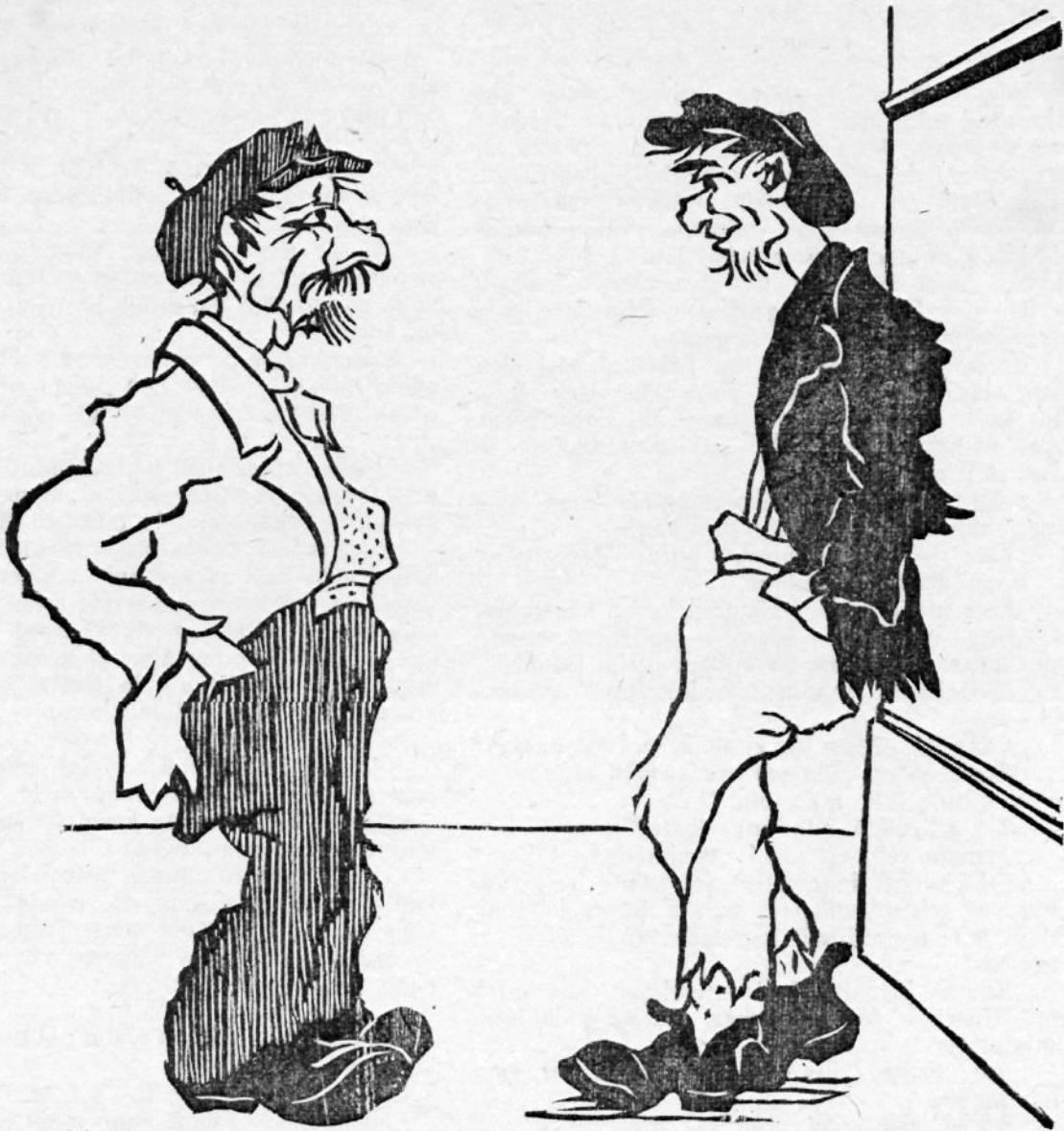
— Sedä küll — ütli mia.

„Aga, kas ameeriklane ka siia tuleb?“

— Ei tule. Rakwere araablase teiwe temäle
liiga. Ameeriklane sai naaru peräst juuste-ram-
bi, tellis omale iga juhtumise peale kirstu ja sõits
Riiga.

Lahke ärimis kõnel miul nende ruuade sukke
asjast. Temä selet nõnda: Ku sõda olli, siis kogusiw
„Tühhi töö“ ruuakse sõjawäele kiksugu kingitusi.
Tuudi pallu lamba nahku, et nendest sõduritel
kasukit tetta. „Tühhi töö“ ruuakse pügasiw neil
kingit lambanahkel willa päält maha ja nahkest
teiwe soldatite kasukid. Ku nii kasuku wrondisle

Dori (mitte Gori) joonistus.

Sellekohane omadus.

— „Sa oled aga kange lõõja! Mina aga, kui ma aga kakelust näen, katfun aga jalga lasta.“
 — „Sa võiks siis müllitsaks hakata.“

jõudsiw ja jõduri na sellgä topsiw, sis külmiwe na sula ilmaga sinna lambanaha sissi kinni. Aga sellest willast, mis kasukide nahke päält ärä põeti, teiwe ruuakse omale sika.

Nüid, ku jõda otsa lõppi, pakub Intendandi Wiletus neid põitsamaa lambanaha kasukid müw- wä. Nii om nõnda külmä, et ku piimä lähkrele sii jõduri kasuk ümmer panna, sis kurdab piim kolm pääwa röösk. Nüid ostaw suurempe piimatallituse kik nii põitsamaa kasuku ärä ja weaw nende sehen wõid ja juustu Willändi ja Tartu.

Nõnda olli sii sukade lugu. Pääwa näi ja kuullsi ma jääl wiil mõnda imelikku asja, aga kige ilu-

semp nali olli, kudas wene papp kõstrig kirikun kaklem läits!

Kõigest sellest — järgmisen kirjan.
 Kolga-Jaani. Sel 29. Juulil.

Hans von Käck.

—o—

Targa lapse nõu.

— „Mis sa ütled, Maksikene, kas sa tahaks, et ma su papa oleks?“

— „O ja! Tahaks küll.“

— „Kui ma su mamma omale naiseks wõtaks.“

— „Oi, ärä sa seda tee!“

Malga metsasaksa juures.

(Eesti sündinud lugu Malga linnas Tschiu-tschau wabariigis.)

Kõmin tänawaid mööda, wiimati silman ühe maha uks peal siiti: „Malga maakonna Metsade Ülem Graaw.“ Jään seisma, sõrn ninas, mõtlen, kas astuda sisse ehk minna rahulikult edasi. Talw ligidal, puid on tarwis ikka talweks muretseda, muidu wõid talwel kõssi külmada. Suure kaalumise järele otustan sisse astuda. Kell... kõlistan... ootan... weel kõlistan. Ei awa keegi... awan siis ise, olen selle ameti graf von Pfutenkewitschi juures kelneriks olles ära õppinud.

Koridor. Paremal, kui ka pahemal pool uks. Astun pahemale poole sisse. Suur tuba. Kešet tuba pikk laud, kaks tooli ja laua all paberikorb. Laual kõiksugu bumaagid, paksub raamatud ja kurat teab mis weel.

Laua taga istub handwerki mees sama paks nagu laual raamat ja kirjutab midagi.

„Tere, härra metsailem,“ ütlen sisse astudes.

Nagu näha ei kuulnud.

„Tere metsafaks,“ ütlen teist korda kõhatades.

„Mis sa eksitad, koer, — wiimaks arwab heaks silmad üles tõsta ja küsida: „Mis soowite?“

„Metsahärra, soowin üks süld puid talweks osta.“

„Süüa siist ei saa, siin ei ole kellegi söögimaja!“

„Tean, härra, süüa ma praegu küll ei taha — tahaksin ainult süld puid osta?“

„Ei saa, wõib olla hangeldate?“

„Jumala eest, ei! Oma tarwitamiseks tahan.“

„Siis minge linnawalitsusse, wõtke seal tunningus, et teil tõesti puid tarwis läheb ja ilma läbi ei saa, ja politseist ustawuse tunnistus, et ei hangelda.“

„Kuidas, minult nõuate tunnistust, aga tuleb keegi Mäeritsik wõi Pussmees, annate puid ilma tunnustusteta.“

„Ärge lorisige siin — mul pole teiega aega maad jagada.“

„Härra, maaga ei oska ma ahju kütta.“

„Wait, kassige wälja!“ näitab käega ukse poole.

„Silmawilk, härra, lubage üks sõna?“

Ta tõuseb toolist üles; wõtab tindipoti — mina ruttu tagasi waatamata uksest wälja, et mitte tindiga kirjuks saada.

Tunni pärast astub sisse Malga kõige suurem spekulant Pussmees, soowib üht tiinu metsa osta.

Metsailem kargab toolist üles, küsides: „Mis austatud herrad soowivad?“

Spekulant nimetab soowi.

„Oodake üks minut.“

Krips—kraps—krips—kraps bumaaga walmis ja ulatab spekulandile. See suskab midagi krabisevat metsafaksale peosse ja lahku.

Rummu-Jüri.

„Naba Maa“ teated.

(Mitte „Waba Maaga“ ära wahetada — sellel on ikka mõned teated õiged kah).

Meie opteerimiste komisjoni mehed olla Wene-maa wasta suure optimistid. Eesti enese wasta olla nad aga pessimistid. See olla praegu moodne.

„Sotsialdemokraat“ kaebab, et Tartus olla palju staape ja lõbutsejaid ohwitseere. Kroonu autod lüüa aga tuld!

Ja no mis sest siis? Ütleme, et ajame need staabid laiali ja saadame need mehed sellepärast koju, et nad riigi turjal lulli lööwad, mis sest parem on siis?

Saame ühe portsu ametita hulkujaid juurde ja muud midagi!.. Las' nad parem elada wana wiisi edasi. Kui on bogadelnja, siis olgu!

Kõige enam ajast maha jäänud mehed on küll wõsulased. Nad arwasid, et inimene ka praeguse aja inimene on. Ja päästsid Andeweil mereõnnetuse käest Pedasaare rannas 300 palki ära, lootes selle eest ei tea, mis waewatasu.

Andewei sai selle palkide ärapäästmise läbi ainult kahju. Oleks meri tal need palgid saanud ära wiia, oleks puudehind nii tõusnud, et Andewei isegi oleks ehmatand. Ja mõtle, kus tal siis see kasu järelejäänud palkide pealt!

Paljud imestawad, et Saksamaal landeswehr ikka weel edasi püsib, nagu põlew süsi tuha all. Aga selle üle ei imesta keegi, et meil Balti pataljon niisamuti aega ootab.

Kui mõni ohwitser Eesti riigilaulu püsti ei kuule ja kui teda oma ette istuda ei taheta lasta, ning ta hüüab: „Mina sind arresteerima!“ — siis on see ainult kääriwa korwi mõne üksiku püdel pealt äralendaw kork.

Praegu töötatawat wälja politseinikkudele weel inetumad wormid.

Kus Eestil kõige kangemad esitajad on, see on Ameerika. Sest kas meile muidu Ameerika abi antaks?

„Waba Maa“ ja „Päewalehe“ walitud on seal saadik Pymson. „Tallinna Teataja“ teda ei tunnista. Tahab wist Tõnissoni jaoks kohta reserwis hoida.

Kurjad keeled aga räägiwad, et tema asetäitjaks olla seni mister Sibul (Iwan Naroodnõi).

Rootsis olla Eesti saadikuks wist keegi Kes-küll — ega's muidu Rootsi lehed, nagu „Folkets Dagblad Politiken“ Eestit nii üles kõmuta.

Tallinna iseseiswad sotsialistid loodawad prü kroonu korteri peale ja ei wõtnud sellepärast korteri üürimaksu seaduse hääletamisest osa. Mõni kangem sots kah.

Lõbukohad.

„Meie Matsi“ wanem poeg on tõsine intelligent kunsti harrastaja ja käib „Kasinos“, tütar on ilus silvakas daam, lõbus ja lustiline, armastab kausu, weini ja... ja käib Harjuvärava mäel. Keskmise poeg on spordimees ja sõidab roolikutel Skating Rinkis ning noorem poeg — Lutsu Tootsi taoline — armastab põnewaid pilte punanahkade, Kentuki meeste ja salapolitseinikkude elust ja käib „Kalewas“.

—o—

Elteade.

Eigemal ajal ilmub ühe import-egport herra

Karjääri lugu ja kirjeldus, kuidas ta oma miljonid on teeninud.

Seesama herra, kellel kaheksatoaline korter on, millest neli tuba tühja. Jnts isa.

—o—

Kirjawastused.

Karja Ats. — Oled wiil karjalatts.

Mia esi. — Wana weji!

Weli henn. — Teie näikse olemat rütsept oskate käsikirju pikuti üksteise otsa nõelu. Aga teie luule eest lähaks teile küll Kilingi-Nõmme priitijama ees peksta anda. Jnts.

—o—

Gori joontõus.

KASINO Minge kõik, seal näidatakse **KASINO**
- KOLLANE SURM -

KALEWA **SALADUSLINE TELEFON**
 Peasas salapolitseinik PAD KONNER
 — Jerry autorööwimine —

SKATING RINK Grand Marina kõrwal. Endise tsirkuse asemel
 Awatud kella 6 peale * **Muusik** * **Puhwet** * Roolikute väljauürimine * Algajatele õpetus

Eesti iseseiswad sõtsid wõtawad III internatsionali
II kongressijst osa.

Gori joonistus.

Iseseiswad paradiisid.

„See olema ainukene puu, mille wilja teie
hjuia wõip ja mille seemet tei ka kaasa wõima wette
see Eestimaa ja seel maha kjulida.“

Järgmine „Meie Mats“ nr. 77 ilmub laupäeval, 28. augustil.

Ilmub „Teaduse“ kirjastusel. Wast. toim. Henrik Saar (Kiwilombi Ints), A. Kummel'i (end. G. Kalla) trükk, Tallinnas.